

Motion

1983/84:1602

Grethe Lundblad m. fl.

Vidgad rätt till föräldrapenning

Enligt bestämmelserna om föräldrapenning för vård av sjukt barn. LAF kap. 4 10–17 §§ skall förälder som helt avstår från förvärvsarbete ha rätt till föräldrapenning, som skall utges med belopp som motsvarar föräldrarnas sjukpenning. Hel sjukpenning skall utgå om man helt avstår från förvärvsarbete.

För förälder, vars normala arbetstid på grund av arbetets art är uppdelad i skift, i långa nattpass eller liknande har dessa bestämmelser tolkats på ett sätt som inte uppfyller ändamålet med lagen, nämligen att man inte av inkomstmässiga skäl skall hindras ge sitt sjuka barn vård i hemmet eller på sjukhus vid svårare sjukdomsfall.

Ett par exempel kan belysa detta. En mentalskötare som har tjänstgöring på natten efter löpande schema, arbetar två nätter, är fri två nätter etc., stannar hemma från arbetet för att vårda ett svårt brännskadat barn. Först genom närvaro på sjukhus sedan i hemmet under sammanlagt 29 dagar. Tillfällig föräldrapenning skall motsvara sjukpenning, i nämnda fall 210 kr. Men föräldern får endast ut ersättning för 15 dagar = det antal nätter han skulle arbetat. Ersättningen för vård av sjukt barn under 29 dagar blir 3 150 kr. brutto medan bruttolönen för samma tid skulle varit 7 732 kr. Kan man verkligen begära att en förälder inte skall få sova efter 11 timmars natttjänstgöring utan skall passa ett sjukt barn utan någon normal dygnsvila?

Ett annat exempel: En sjöingenjör arbetar på färjelinjen mellan Göteborg och Frederikshavn med oregelbunden arbetstid. Han stannar hemma under tiden 22 mars – 2 april för att vårda sjukt barn men nekas ersättning för de 5 dagar under denna tid då han varit ledig, eftersom hans arbetspass är längre än normal arbetstid. Arbetsgivaren gör löneavdrag för hela perioden men försäkringskassan ger endast ersättning för halva tiden.

En anställd med fast och schemalagd arbetstid kan inte plötsligt begära att slippa fridagar eller att få annat schema för sin arbetstid för att anpassa sig till försäkringskassornas beräkningsmodeller.

Vid kortare sjukdomsfall under en vecka finns naturligtvis en risk att man kan utnyttja situationen med hela fridagar och sammanhängande fripass till att slippa löneavdrag men erhålla föräldrapenning. Men om man följer principen med ersättning för inkomstbortfall och gör löneavdragskontroll eller begär intyg om utbetald lön torde sådana risker vara minimala och åtminstone för försäkringsfall över en vecka helt försumbara ur kostnadssynpunkt för försäkringen.

Med det beräknings sätt för föräldrapenning för vård av sjukt barn som

tillämpas nu skapas ett missförtroende med lagstiftningen och en uppfattning att politiker och myndigheter ger falska löften när de beskriver våra sociala förmåner.

Speciellt för föräldrar som utför svåra arbetsuppgifter i privat eller offentlig tjänst och ofta hindras från en normal familjesamvaro på grund av oregelbundna arbetstider kan den ekonomiska behandling de utsätts för vid beräkning av föräldrapenning lätt uppfattas som en orättvis bestraffning.

Endast ca hälften av barnfamiljer med barn under 12 år använde 1980 möjligheten att få ut ersättning för vård av sjukt barn, inskolning m. m. och dessa tog i genomsnitt ut knappast 8 dagars ersättning. Endast för 25000 barn, ca 2 % av barnen i berörd ålder, togs tillfällig föräldrapenning ut för 20 dagar eller mera.

Föräldraförsäkringsutredningen har i ett betänkande 1982 beskrivit de speciella problemen med föräldrapenning till förälder med oregelbunden arbetstid men främst uppehållit sig vid deltidsanställdas förhållanden. Detta är ett problem vars lösning kräver såväl större principiella ändringar som stora kostnader. För den grupp som nämns i denna motion är ändringar i regler och praxis enkla och det berör ett mycket litet antal fall.

Om man ger rätt till ersättning efter inkomstbortfallsprincipen vid försäkringsfall över 10 dagar för sådan förälder som har oregelbunden arbetstid vid heltidsarbete torde kostnaderna för det allmänna försäkrings-systemet bli helt försumbara och rymmas inom anvisade anslag.

Med stöd av vad som ovan anförts hemställs

att riksdagen bör uttala att förälder, som för ett och samma försäkringsfall med föräldrapenning mister lön mer än 10 dagar inom föräldraförsäkringens ram, bör erhålla föräldrapenning för hela den tid barnet varit i behov av vård på grund av sjukdom.

Stockholm den 24 januari 1984

GRETHE LUNDBLAD (s)

AINA WESTIN (s)

MAJA BÄCKSTRÖM (s)

BERIT OSCARSSON (s)

BÖRJE ROSQVIST (s)